

Négy fal között

A beszélgetésekről, amelyekről most beszámolok, Adorján István (Újpest, 1928 – Pécs, 1998) egykori nagyvejei, később versendi és szajki plébánostól szereztem tudomást a hevenes évek elején. Több ízben is részletesen elmondta nekem, ami és ahogyan történt. Közeli rokonok lévén, nagyon jól ismertem őt. A történet másik szereplőjét, aki Somos néven mutatkozott be, soha nem láttam.

- Somos vagyok. Budapestről jöttem. Segíteni szeretnék magának.
- Tessék.
- Plébános úr már régóta él ebben a kis faluban. Szívesen dolgozna nagyobb helyen?
- Hm. És mit kell tennem ezért?
- Semmit, plébános úr, semmit.

A következő alkalommal:

- Unalmas lehet itt. Nem szeretne egy kis mozgást maga körül? Nagyobb felelősséget? Komolyabb feladatokat?
- Kedvesek itt az emberek. Jól megvagyunk egymással.
- Azt beszélük, plébános úr kérte a püspökségen, hogy helyezték nagyobb településre.
- Nem egészen. Azt kértem... ha mód volna rá... helyezzenek közelebb Pécshez. Vagy legalább egy olyan faluba, ahonnan jobb a közlekedés.
- Igaza van, plébános úr, teljesen igaza van. Nem magának való hely ez a Nagyvejke. 300 ember... ahogyan maguk mondják... 300 lélek. Csak nem akar közöttük megpenészedni? Naponta két busz. Utolsó posta Aparhant.
- Mondtam már, hogy mennyire kedvesek az itteniek. Csak ...
- Csak?

A következő alkalommal:

- Hát megint itt kell látnom, plébános úr. Békegyűlésen sem volt. Csak nem sikerül továbbjutnia innen. Több mint öt éve porosodik már ebben a faluban.
- Látom, felkészült belőlem.
- Mi semmit sem bízunk a véletlenre... Ugye maga egyetlen gyermek?
- Idősebb testvéreim meghaltak a háború alatt.
- Igen, igen... és az édesanyja egyedül él Pécsen. Hogy van a mamuska?
- Én nem neveztem így az ön édesanyját... de minden bizonnyal tudja róla, hogy nagyon beteg.
- Pontosan ezért jöttem. Jobbulást kívánok... a kedves édesanyjának.

A következő alkalommal:

- Újra csak itt. Micsoda mellékutak. Kis híján tengelytörést kaptam. Tudja mit, mostantól fogva találkozhatnánk Pécsen.
- Besúgást nem vállalok.
- Hová gondol, drága plébános úr? Besúgást? Hogy mondhat ilyet. Éppen csak időnként elbeszélgetnénk egymással. Mint két jó barát.
- El tudom képzelni.
- Nem. Nem tudja elképzelni. Még nem.

Néhány alkalommal később:

- Csak az eleje nehéz, higgye el. Megbeszéltem a cégnél. Nem kell aláírnia semmit.
- Mondtam már, hogy nem.
- Semmi rendkívülit nem kérek. Ebben aztán igazán biztos lehet.
- Akkor sem.
- Csak semmi makacskodás. Különben is, a maga helyében én bárki-nek hálás lennék, aki el tudja intézni, hogy Pécsre kerülhessem.
- Pécsre.
- A püspök úr kedden aláírja. Maga lesz az Ágoston téri plébános.

A következő alkalommal:

- Azt olvasom az édesanyja leveleiben, nem érti, miért tölt mindig olyan kevés időt nála. Egyre sürgetőbbek a levelei.
- Az anyám leveleiben... Ha csak lehet, mindig ott vagyok vele.
- Az anyák bizony türelmetlenek tudnak lenni. Mi sokkal türelmesebbek vagyunk. Garantálom, soha nem kell írásban jelentenie.
- Nem tehetem. Ez az utolsó szavam.

- Plébános úr, maga nem szereti az anyját. Maga egyszerűen nem szereti az anyját. Miért nem veszi magához ide a nagyvejei plébániára?... Hiányzik az angol WC, mi?... Maga választotta ezt a nyomorúságot! Maga tehet róla! Egyedül maga!... Nemrég halt meg az én anyám. Soha nem mondtam meg neki, mi a foglalkozásom. Magáról sem tudja meg soha senki.

- És hogyan néztek a tükörbe?
- Maga nem engedelmeskedik. Nem nekünk, annak a, annak a... – a kipontozás itt nem szünetet jelent! – annak a... istenének nem engedelmeskedik! Tudja, mi van a negyedik parancsolatban?
- Tudom. És most tűnjön innen. Induljon már!

Ha író lennék, és novellát írtam volna, így is befejezhetném: Amikor a kertkaput is bevágta maga mögött, talán hallotta még, ahogyan a pap felzokog. De nem vagyok író, és nem novellát írtam. Amennyire az emberi emlékezet erejéből telik, jegyzőkönyvet.

Garay Barna

